

Sotsiaalministeeriumis riigihangete korraldamise kord

1. Eesmärk

Korra eesmärgiks on tagada Sotsiaalministeeriumis korraldatavate riigihangete vastavus riigihangete seadusele (edaspidi *RHS*). Korras on sätestatud juhised riigihanke korraldamiseks, mille maksumus on võrdne või suurem siseriiklikust piirmäärast, samuti nõuded, mis tulenevad RHSist alla siseriikliku piirmäära teostatavatele hangetele ning hangetele, mida kooskõlas RHSga saab hankida lihtsustatud korras. Kord ei käsitle ehitustöödele ja teenustele kontsessioonide andmist ning alates 2008. aastast rakendatava dünaamilise hankesüsteemi ja elektroonilise oksjoni korraldamist.

Hankemenetluse täpsed toimingud liigiti on toodud korra Lisades. Hankemenetluse korraldamiseks tuleb moodustada komisjon. Komisjoni koosseisu peab kuuluma vähemalt kolm hanget alustava osakonna ametnikku, kellest üks on hanketoimingute eest vastutav isik ja finants- ja varahalduse (edaspidi *FVO*) osakonna jurist. *FVO* jurist ei osale pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise sisulisel hindamisel. Kõik riigihanke käskkirjad tuleb *DORAs* kooskõlastada vahetu juhiga, asekancleriga (v.a tugiosakonnad), *FVO* juristiga, finantsjuhiga, siseauditi juhiga, kancleriga ja ministriga (juhul kui minister ei ole andnud volitust edasisteks toiminguteks kanclerile). Avatud ja piiratud hankemenetluse käigus on keelatud läbirääkimiste pidamine pakkujatega. Teiste menetlusliikide korral tuleb läbirääkimiste pidamisel järgida RHSis sätestatud.

Riigihanke menetlusele kohalduvad ka haldusmenetluse sätted, kui RHSist ei tulene teisiti.

2. Reguleerimisala

Riigihange tuleb korraldada:

- 2.1. asjade ostmiseks – asjade hankelepinguga ostetakse, üüritakse, renditakse, liisitakse asju, samuti koos nende paigaldamisega ja kohaletoomisega;
- 2.2. teenuste tellimiseks – teenuste hankelepinguga tellitakse RHSi lisa 2 nimetatud teenuseid. Lisa 2 = A ja B osa, „muud teenused“ – teenused, mis ei paigutu ei A ega B ossa liigitatakse B osa „muude teenuste“ alla. Lisa 2 osa B – lihtsustatud korras tellitavad teenused;
- 2.3. ideekonkursside korraldamiseks (*RHS* § 9) kasutatav peamiselt järgmistes valdkondades:
 - 2.3.1. planeeringud;
 - 2.3.2. arhitektuur;
 - 2.3.3. inseneritööd,
 - 2.3.4. infosüsteemid,
 - 2.3.5. tarkvara arendamine;
 - 2.3.6. andmetöötlus

eesmärgiga:

- a) sõlmida ideekonkursi võitjaga hankeleping pakutud ideekavandi alusel;
- b) saada üksnes ideekavand.

- 2.4. ehitustööde tellimiseks – ehitustööde hankelepinguga tellitakse:

- a) RHS lisas 1 nimetatud ehitustöö tegemist või ehitustöö tegemine koos projekteerimisega;
- b) ehitise ehitamist või ehitamist koos projekteerimisega;
- c) ehitustöö tegemist kinnisasja suhtes vastavalt hankija esitatud nõuetele, mis tahes viisil ja vahenditega enne selle kinnisasja või sellega seotud õiguse omandamist, üürimist või rentimist hankija poolt või muul õiguslikul alusel hankija kasutusse andmist.

Ehitustööde hankelepingu sõlmimisel on iga isik, kes tellib punktis 2.4 alapunktis c nimetatud ehitustöid kinnisasja või sellega seotud õiguse hankijale üleandmise või muu kinnisasja kasutamisega seotud kohustuse täitmiseks, kohustatud järgima vastava hankija kohta käivaid RHSi sätteid.

Hankija ei või ehitustööde hankelepinguga osta asju ega tellida teenuseid, mille ostmine või tellimine koos ehitustöödega ei ole selle hankelepingu esemeks olevateks ehitustöödeks vajalik.

Kui sõlmitakse leping, millega ostetakse nii asju, kui tellitakse ka teenuseid, tuleb neid eristada eeldatava maksumuse ja lepingu eesmärgi alusel. Kui teenuste osakaal on eeldatava maksumuse põhjal suurem asjadest, on tegemist teenuste hankelepinguga, vastasel juhul on tegemist asjade hankelepinguga.

3. RHS üldpõhimõtted (RHS § 3)

Üldpõhimõtted tulenevad EÜ Asutamislepingust, mille alustaladeks on : kaupade vaba liikumine, teenuste osutamise vabadus, asutamisevabadus ja võrdne kohtlemine. Riigihange peab olema korraldatud nii, et oleks tagatud rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas, säästlik kasutamine ja olemasolevate konkurentsitingimuste efektiivne ärakasutamine riigihankel. Üldpõhimõtete all on ka hankija kohustus võimaluse korral eelistada keskkonnasäästlikke lahendusi.

Keskkonnasäästlikust võiks arvesse võtta juba hanke planeerimise faasis selgitades välja, milliseid keskkonnasäästlikke lahendusi turg meile üldse pakub. Neid nõudeid saab kasutada sisuliselt hanke kõigil etappidel: kvalifitseerimise nõuete juures, tehnilise kirjelduse koostamisel, pakkumuste vastavuse kontrollimisel, pakkumuste hindamisel ja ka hankelepingu täitmise kontrollimisel. Asjaolu, et ainult vähesed ettevõtjad suudavad hankelepingu sõlmimise tingimusi täita, ei ole iseenesest võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine.

Valdkonnad, milles riik hakkab alles konkreetseid keskkonnanäitajate nõudeid aastatel 2007 - 2009 sätestama on järgmised:

2007:

- 1) IT alased hanked (arvutid, printerid, paljundusmasinad, tarkvara ja arendustegevus);
- 2) kantseleitarvete riigihanked (tselluloosi- ja paberitooted);
- 3) koristus- ja puhastusteenuste riigihanked;
- 4) transpordivahendite ja – teenuste riigihanked (ühistransport);

2008. ja 2009

- 5) ehitus- ja remonditoodete ning – tööde riigihanked, sh projekteerimine, materjalid, küttesüsteemid;
- 6) elektrienergia ning selle säästmise alased hanked (taastuvenergia allikad, säästlike elektripirnide ning valgustite hanked);
- 7) mööbli ja muude puidutoodete riigihanked;
- 8) toidukaupade ja toitlustusteenuste riigihanked;
- 9) ja muud olulisemad tooted, mille osas langetatakse valik 2007. aasta jooksul. Selles loetelus oli nt sotsiaalhoolekande- ja meditsiini tooted, puhastusseadmed, tööriided ja

tekstiilitooted, jäätmekäitlus, konverentsi- ja koolitusteenused, kujundus-, kirjastus- ja trükitooted, turism.

Seni tasub hanke planeerimise faasis, kui hange paigutub eelpool nimetatud kategooriate alla küsida keskkonnaministeeriumist üle, kas oleks võimalik üldse sätestada mingit konkreetset keskkonnanäitajat. Reaalne olukord riigis: vähesed teadmised keskkonnasäästlikkuse kohta (rääkimata konkreetsest keskkonna näitajast), turul puuduvad pakkujad.

4. Piirmäärad (RHS § 15)

Hankija peab kohaldama hankelepingu sõlmimisel RHSis ja korras sätestatud, kui hankelepingu eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on võrdne või ületab :

4.1. **2007. aastal** alustatud riigihanke puhul:

- a) asjade, teenuste või ideekonkursi hankeleping – 30 000 eurot,
- b) ehitustööde hankeleping – 190 000 eurot.

4.2. **2008. aastal** ja hiljem alustatud riigihanke puhul:

- a) asjade, teenuste ja ideekonkursi hankeleping – 40 000 eurot,
- b) ehitustööde hankeleping - 250 000 eurot.

4.3. Rahvusvahelised piirmäärad kehtestatakse perioodiliselt Euroopa Komisjoni poolt ja avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas. Riigihangete Amet avaldab piirmäärad oma veebilehel.

5. Nõuded hankijale alla piirmäära korraldatava hanke osas (RHS § 16)

Hankija ei ole kohustatud RHSis sätestatud hankemenetlust korraldama, kui hankelepingu eeldatav maksumus **ilma käibemaksuta on väiksem kui riigihanke piirmäär**. Siiski on hankija kohustatud järgima RHSi üldpõhimõtteid (RHS § 3) ja sotsiaalministri 28.08.2006. a käskkirja nr 193 „Lepingute sõlmimise ja lepingute täitmise üle järelevalve teostamise kord Sotsiaalministeeriumis“.

Pärast hankelepingu sõlmimist tuleb 10 päeva jooksul esitada riigihanke aruanne riigihangete registrile juhul, kui hankelepingu maksumus ilma käibemaksuta ületab:

- 10 000 eurot asjade või teenuste hankelepingu puhul;
- 30 000 eurot ehitustööde hankelepingu puhul.

Nimetatud kohustust ei kehti raamlepingute alusel sõlmitud hankelepingute korral.

Hankija on kohustatud teavitama oma veebilehel soovist sõlmida hankeleping, mille eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on madalam piirmäärast, kuid ületab:

- 20 000 eurot asjade või teenuste hankelepingu korral;
- 130 000 eurot ehitustööde hankelepingu korral.

Sellise sätte mõte on ka alla piirmäära jäävate hangete puhul kasutada turul olemasolevat konkurentsi ja anda määramata ringile pakkujatele võimalus esitada pakkumus sarnaselt riigihanke piirmäära ületavatele hangetele kohalduva hankemenetlusega. Samas ei teki hankijal kohustust anda ühelegi sellisele pakkumusele nõustumust hankelepingu sõlmimiseks.

NB Lepingu algataja saadab vähemalt kolm tööpäeva enne planeeritud hinnapäringu /pakkumise kutse edastamist vastavasisulise teate ASO ametnikule, kes riputab teate ministeeriumi kodulehele. Teade peab sisaldama hankelepingu lühikest faktilist iseloomustust. Samuti edastab ta ametniku kontaktandmed, kelle käest saab lisainformatsiooni. Ühtlasi tuleb teates märkida, mis kuupäevaks oodatakse pakkujatelt pakkumusi.

(Näide: Trükiteenus, trükise maht 50 lk, tiraaž 17 000, paber, hankelepingu täitmise tähtaeg, pakkumuse esitamise tähtpäev ..., lisainformatsioon.....)

6. Erandid, mille korral hankija ei ole kohustatud järgima RHSi (RHS § 14)

Nt. leping on seotud riigisaladusega, rakendatakse rahvusvahelise organisatsiooni erimenetlust, kinnisvaratehingud, teadus- ja arendusteenused, töölepingutele, nn In-house .

In-house – hankija toodab või teeb vajaminevad asjad, teenused või ehitustööd ise, sh teise juriidilise isiku kaudu, kes on tema valitseva mõju all. Nt hankija äriühing või hankija poolt moodustatud sihtasutus, mille tegevuse oluline osa on asjade tarnimine, teenuste osutamine või ehitustöö tegemine sellele hankijale (RHS § 14 lg 1 p 13).

NB Kui üks osa äriühingust kuulub erasektorile, siis ei saa In-house kasutada.

7. Lihtsustatud korras tellitavad teenused (RHS § 19)

Hankemenetlust ei pea korraldama teenuste hankelepingu sõlmimisel, mille eeldatavast maksumusest rohkem kui 50% moodustavad RHSi lisa 2 osas B nimetatud teenused. Lähtuda tuleb üldpõhimõtetest (RHS § 3) ja esitada riigihanke aruanne riigihangete registrile 10 päeva pärast hankelepingu sõlmimist kui hankelepingu maksumus on võrdne riigihanke piirmääraga või ületab seda. Kui eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda, tuleb lisaks aruande esitamisele koostada ka tehniline kirjeldus järgides RHS § 33 sätestatud tehnilise kirjelduse koostamise reegleid.

NB Selleks, et tuvastada täpsemalt, millised võimalikud teenused või asjad paigutuvad RHSi lisades sätestatud koodide alla, tuleb vaadata riigihangete registris olevat CPF klassifikaatorit.

8. Riigihanke eeldatava maksumuse määramine ja riigihanke osadeks jaotamine (RHS § 20,23)

8.1 Riigihanke eeldatav maksumus on:

- a) hankelepingu maksumus ilma käibemaksuta;
- b) raamlepingute ja kontsessioonide korral üksikute lepingute kogumaksumus;
- c) ideekonkursi auhinnad või osalemistasud, teenuste hankelepingu sõlmimise korral ka hankelepingu eeldatav maksumus;
- d) perioodiliste/uuendatavate lepingute korral 12 kuu koondmaksumus.
- e) tähtajatute lepingute korral eeldatav kuumakse korrutatuna 48-ga

Alternatiivsete aluste valiku korral on kohustus arvestada alternatiividest suurim eeldatav maksumus.

8.2 Hankija ei või jaotada riigihanget osadeks RHSist tuleneva korra või nõuete eiramiseks, eriti kui hankelepingu esemeks **on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd** (RHS § 23 lg 1).

8.3. Hankija võib jaotada riigihanke osadeks ühe hankemenetluse raames, võttes eeldatava maksumuse määramisel arvesse kõigi osade eeldatava kogumaksumuse ja sätestades hanketeates kas ta lubab pakkujal esitada pakkumus ühele, mitmele või kõigile osadele.

9. Hankemenetluse liigid ja algamine (RHS §25-29, § 57-68)

9.1. Hanke korraldamisel, mille maksumus jääb üle **siseriikliku piirmäära, aga allapoole rahvusvahelist piirmäära, on hankijal hankemenetluse liigi osas valikuvabadus, v.a. väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetlus.**

Hankemenetluse liigid on:

- avatud hankemenetlus;
- piiratud hankemenetlus,
- võistlev dialoog,
- väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetlus;
- väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetlus.

Lisaks on veel võimalik:

- korraldada ideekonkurss;
- alates 2008. 1. jaanuarist, kui jõustuvad sätted elektrooniliste protseduuride kohta:
 - kasutada dunaamilist hankesüsteemi;
 - korraldada elektroonilist oksjoni.

9.1.1. Avatud hankemenetluse all mõistetakse hankemenetlust, mille puhul pärast hanketeate avaldamist on kõikidel huvitatud isikul õigus saada hankedokumente ja esitada pakkumus.

9.1.2. Piiratud hankemenetluse all mõistetakse kahest etapist koosnevat hankemenetlust, kus hankija avaldab hanketeate ja asjast huvitatud isikud esitavad osalemise taotluse. Hankija valib osalemistaotluse esitanute hulgast objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel alustel välja need taotlejad, kellele ettepanek pakkumuse esitamiseks saadetakse ja kes võivad oma pakkumuse esitada.

9.1.3. Võistleva dialoogi all mõistetakse hankemenetlust, mille kohta avaldatakse hanketeate ja kõik huvitatud isikud võivad esitada selles osalemise taotluse. Hankija peab objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel alustel välja valitud taotlejatega läbirääkimisi lahenduste ettepanekute üle, millel põhineva pakkumuse ettepaneku alusel võivad taotlejad oma pakkumused esitada. Hankijal on õigus korraldada hankemenetlus võistleva dialoogina, kui hankija ei suuda objektiivselt kindlaks määrata tema vajadusi rahuldavaid tehnilisi lahendusi või ei suuda objektiivselt piisava täpsusega määratleda hankega seotud õiguslikke või rahalisi asjaolusid ja seetõttu ei ole avatud või piiratud hankemenetluse tulemusena ilma ebamõistlike kulutuste või tehniliste probleemideta võimalik hankelepingut sõlmida ning hankija sõlmib hankelepingu majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel. **Sõltumata eelnevas lauses öeldust, on hankijal õigus korraldada hankemenetlus võistleva dialoogina, kui hankelepingu eeldatav maksumus on väiksem rahvusvahelisest piirmäärast.** Võistleva dialoogi kasutamise eelduseks on, et hankija sõlmib hankelepingu majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel.

NB pärast pakkumuste esitamist on läbirääkimiste pidamine keelatud. Hankedokumente koostama ei pea. Koostada tuleb pakkumuse esitamise ettepanek, mis peab sisaldama RHS § 31 lõikes 2 sätestatud neid andmeid, mis on vajalikud pakkumuse tegemiseks ning mida ei ole varasemalt hanketeates sätestatud.

9.1.4. Väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetluse all mõistetakse hankemenetlust, kus hankija avaldab hanketeate ja iga huvitatud isik võib esitada hankemenetluses osalemise taotluse. Hankija esitab vähemalt kolmele enda poolt objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel alustel välja valitud taotlejale ettepaneku pakkumuse esitamiseks ning peab nendega läbirääkimisi pakkumuste üle, et kohandada nende poolt esitatud pakkumusi hankedokumentides sätestatud nõuetele ja valida välja edukas pakkumuspakkumus.

9.1.5. Väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine on võimalik vaid RHSi § 28 sätestatud juhtudel. Allpool toodud valikuliselt RHSist mõned võimalused:

1) avatud hankemenetluse või piiratud hankemenetluse käigus ei esitatud ühtegi pakkumust ega hankemenetluses osalemise taotlust või kõik esitatud pakkumused olid olemuselt erinevad hankedokumentides sätestatud hankelepingu eseme tehnilisest kirjeldusest ja riigihanke esialgseid tingimusi olemuslikult ei muudeta;

2) tehnilistel või kunstilistel põhjustel või ainuõiguse kaitsega seotud põhjustel saab hankelepingu sõlmida ainult ühe pakkujaga;

3) hankelepingu kiire sõlmimine on vajalik hankijast sõltumatute ettenägematute sündmuste tagajärjel tekkinud äärmise vajaduse tõttu, mis ei võimalda kinni pidada RHS §-s 35 sätestatud tähtaegadest.

Asjade hankelepingu sõlmimisel on hankijal õigus korraldada hankemenetlus väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusena, kui asju ostetakse samalt pakkujalt varem ostetud asjade osaliseks asendamiseks või täiendamiseks ja pakkuja vahetumise tõttu tuleks osta teistsuguste tehniliste omadustega asju, mis ei oleks olemasolevate asjadega tehniliselt kokkusobivad või mille käitamine ja hooldamine tooks kaasa tehnilisi probleeme, kusjuures sellise täiendava hankelepingu kestus ei või ületada kolme aastat;

Ehitustööde või teenuste hankelepingu sõlmimisel on hankijal õigus korraldada hankemenetlus väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusena, kui:

1) tellitakse samalt pakkujalt esialgses projektis või hankelepingus mittesisaldunud, kuid esialgses hankelepingus kirjeldatud ehitustöödeks või teenuste osutamiseks ettenägematute asjaolude tõttu vajalikuks osutunud täiendavaid ehitustöid või teenuseid kuni 20 protsendi ulatuses esialgse hankelepingu maksumusest, kusjuures selliseid täiendavaid ehitustöid või teenuseid ei saa tehniliselt või majanduslikult esialgse hankelepingu esemest eraldada ilma hankijale suuri kulutusi põhjustamata või on täiendavad ehitustööd või teenused esialgse hankelepingu täitmiseks vältimatult vajalikud;

2) tellitakse uusi ehitustöid või teenuseid, mis seisnevad samalt pakkujalt kuni kolm aastat varem avatud või piiratud hankemenetluse tulemusel sõlmitud hankelepingu alusel tellitud ja esialgse projektiga kooskõlas olevate ehitustööde või teenuste kordamises, kusjuures esialgses hanketeates on teavitatud sellise hankelepingu sõlmimise võimalusest.

Hankijal on õigus korraldada hankemenetlus väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusena, kui riigihanke eeldatav maksumus on väiksem **rahvusvahelisest piirmäärast** ja:

1) hankelepingu esemeks on litsents kasutada raamatukogu dokumente või andmebaasi;
2) ostetakse asju väga lühikese aja jooksul pakutud eriti soodsat võimalust ära kasutades tavalisest turuhinnast oluliselt madalama hinnaga;
3) ostetakse asju või tellitakse teenuseid või ehitustöid diplomaatilise esinduse jaoks välisriigis;
4) ostetakse asju või tellitakse teenuseid kinnipidamisasutuselt või selle tootmisüksusi haldavalt riigi äriühingult RHSi § 10 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud hankija poolt;
5) hankelepingu esemeks on õhustransporditeenused.

9.2. Ideekonkurss (RHS § 79-81)

Ideekonkurss on menetlus, mille tulemusena hankija võib omandada konkursi käigus žürii poolt väljavalitud kavandi või projekti peamiselt planeeringute, arhitektuuri, inseneritööde, infosüsteemide või tarkvara arendamise või andmetöötluse valdkonnas.

Ideekonkursi võib korraldada eesmärgiga sõlmida ideekonkursi võitjaga teenuste hankeleping või üksnes eesmärgiga leida hankijale sobiv ideelahendus, andes võitjatele auhindu või makstes osalejatele osalemistasusid. Ideekonkursi tulemusel ei saa sõlmida asjade hankelepingut ega ehitustööde lepingut.

Ideekonkurssi alustatakse ideekonkursi kutse esitamisega riigihangete registrile. Kutses tuleb sätestada, kas nõutakse ideekonkursi võitjalt ja teistelt ideekonkursil osalejatelt esitatud ideekavandi autoriõiguse või muu omandi üleandmist või mitte.

Hankija võib kehtestada tingimused osalejate valikuks, samuti otstarbekuse korral kutsealase kvalifikatsiooni nõuded, piirates selliselt ideekonkursil osalejate arvu. Ideekonkursil esitatavaid ideekavandeid hindab sõltumatu žürii ja need on anonüümsed kuni žürii otsuse tegemiseni. Ideekonkursi žürii lähtub kavandite hindamisel üksnes ideekonkursi kutses sätestatud kriteeriumidest.

Kui hankija on ideekonkursil osalejatele kehtestanud kutsealase kvalifikatsiooni nõuded, peab vähemalt **ühel kolmandikul** ideekonkursi žürii liikmetest olema samaväärne kutsealane kvalifikatsioon.

Žürii koostab oma tegevuse kohta protokoll, kuhu kantakse hinnatud ideekavandite paremusjärjestus, ideekonkursi võitjatele antavad auhinnad, osalejatele makstavad osalemistasud, žürii liikmete märkused ja võimalikud täiendavat selgitamist vajavad asjaolud. Žürii võib edastada hankija kaudu ideekonkursil osalejatele küsimused protokollile kantud selgitamist vajavate asjaolude kohta. Küsimused ja vastused kantakse protokollile. Protokollile kirjutavad alla kõik ideekonkursi žürii liikmed. Ideekonkursi teenuste hankeleping sõlmitakse väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusega, kui see sõlmitakse ideekonkursi võitjaga või ühega võitjatest ja selline tingimus on eelnevalt sätestatud ideekonkursi kutses. Kui hankeleping sõlmitakse ühega ideekonkursi võitjatest, peetakse läbirääkimisi kõigi võitjatega.

9.3 Avatud hankemenetluse, piiratud hankemenetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetluse või võistleva dialoogi alustamiseks esitab hankija riigihangete registrile registri veebilehe kaudu hanketeate.

Hankemenetlus, välja arvatud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus, algab hanketeate avaldamisega riigihangete registris. Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus algab hankija hankedokumentide esitamisega ühele või mitmele tema valitud huvitatud isikule.

Teated esitatakse aadressil <https://riigihanked.riik.ee/>

Avaldatud rahvusvahelisi hankeid saab vaadata: www.ted.europa.eu

10. Pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste esitamise minimaalsed tähtajad (RHS § 35)

10.1. Alla rahvusvahelisest piirmäära:

10.1.1 Avatud hankemenetluse pakkumuste esitamise tähtaeg on:

- a) ehitustööde hankelepingu puhul vähemalt 22 päeva;
- b) asjade või teenuste hankelepingu puhul vähemalt 15 päeva.

10.1.2 Piiratud hankemenetluse pakkumuste esitamise tähtaeg on:

- a) ehitustööde hankelepingu puhul vähemalt 7 päeva taotluse esitamiseks ja 22 päeva pakkumuse esitamiseks;
- b) asjade või teenuste hankelepingu puhul vähemalt 7 päeva taotluse esitamiseks ja 15 päeva pakkumuse esitamiseks.

10.1.3 Väljakuulutamise ja läbirääkimistega hankemenetluse ja võistleva dialoogi pakkumuste esitamise tähtaeg on vähemalt 7 päeva taotluse esitamiseks ja 24 päeva pakkumuse esitamiseks.

10.2. Võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda:

- a) avatud hankemenetluse korral pakkumuste esitamise tähtaeg on vähemalt 52 päeva;
- b) piiratud hankemenetluse korral taotluse esitamise tähtaeg on vähemalt 37 päeva ja pakkumuse esitamise tähtaeg on vähemalt 40 päeva;
- c) väljakuulutamise ja läbirääkimistega hankemenetluse ja võistleva dialoogi korral taotluse esitamise tähtaeg on vähemalt 37 päeva ja pakkumuse esitamise tähtaeg on 24 päeva.

11. Eelteade (RHS § 30, § 35 lg 6)

Kui hankija soovib hankel, mille eeldatav maksumus on võrdne või ületab rahvusvahelist piirmäära, kohaldada lühendatud tähtaegu pakkumuste esitamiseks, peab ta esitama riigihangete registrile eelteate:

- 1) esimesel võimalusel pärast oma majandus- või eelarveaasta algust majandus- või eelarveaasta jooksul kavandatavate asjade ostmise ja RHS lisa 2 osas A nimetatud teenuste tellimise hankelepingute kohta vastavalt asjade liikide või lisa 2 osas A loetletud teenuste kategooriate kaupa;
- 2) kavandatavate ehitustööde hankelepingute kohta esimesel võimalusel pärast sellekohase otsuse vastuvõtmist.

Kui hankija on esitanud riigihangete registrile eelteate, ei või rahvusvahelise piirmääraga võrdsel või seda ületaval avatud ja piiratud hankemenetluste korral pakkumuste esitamise tähtaeg olla üldjuhul lühem kui 36 päeva. Kui eelteade sisaldas kogu hanketeates nõutavat kohustuslikku teavet ja esitati riigihangete registrile 52 päeva kuni 12 kuud enne hanketeate esitamist, ei või nimetatud tähtajad olla lühemad kui 22 päeva. Kui hankija võimaldab alates hanketeate esitamisest riigihangete registrile piiramatu ja täieliku elektroonilise juurdepääsu hankedokumentidele ja viitab hanketeates vastavale veebiaadressile, võib nimetatud tähtaegu lühendada viie päeva võrra.

12. Hankedokumendid ja nende muutmine (RHS § 31, § 36)

Riigihanke korraldamisel koostatakse hankedokumendid, v.a võistleva dialoogi korral.

Avatud ja väljakuulutamise ja läbirääkimistega menetluse korral koostatakse hankedokumendid enne hankemenetluse alustamist.

Piiratud ja väljakuulutamise ja läbirääkimistega menetluse korral koostatakse hankedokumendid hiljemalt hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtpäevaks.

Hankedokumendid peavad sisaldama RHS sätestatud andmeid, mida ei ole nimetatud varasemalt hanketeates.

Hankedokumentides sätestatud miinumnõuded on kirjas RHS § 31 lõike 2 punktides 1 – 15. Allpool toodud valikuliselt vaid mõningad:

- a) kõik tulevase hankelepingu tingimused või hankelepingu projekt;
- b) avatud hankemenetluse korral selge ettepanek esitada pakkumusi;
- c) nõue, et pakkuja kinnitaks kõikide hankedokumentide tingimusteta ülevõtmist;

- d) tehniline kirjeldus;
- e) nõue pakkujale näidata kavandatav allhanke maht ja iseloom, alltöövõtjate nimed ning piirang muude alltöövõtjate suhtes;
- f) pakkumuste esitamise ja hankemenetluse tehnilised tingimused.

Hankedokumentides sätestatakse, kas hankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse või üksnes madalaima hinnaga pakkumuse alusel. Hankedokumentides sätestatakse täpsemad kriteeriumid. **Menetlusliikide korral, kus ei peeta hankelepingu tingimuste üle läbirääkimisi, tuleb hankekomisjonil mõelda detailideni läbi kõik hankelepingu tingimused enne nende tingimuste kinnitamist. Väljakuulutamisega ja väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse korral jäetakse hankedokumentides sätestamata RHS § 31 lõikest 2 need andmed, mille üle hankemenetluse käigus läbirääkimisi peetakse. Läbirääkimisi ei saa pidada hindamise kriteeriumite üle.**

Üksnes madalama hinnaga pakkumuse alusel võib lepingu sõlmida juhul, kui pakkumuse majanduslik soodsus sõltub vaid hinnast ja kõik muud lepingu tingimused on ammendavalt hankedokumentides sätestatud.

Pakkumuste hindamise kriteeriumiteks majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamisel on näiteks:

- kvaliteet;
- hind;
- tehniline väärtus;
- esteetilised ja funktsionaalsed omadused;
- keskkonda mõjutavad omadused;
- lepingu täitmise tähtaeg;
- vahetult teenuste või ehitustööde eest vastutavate isikute spetsiifilised tõendatud oskused või kogemused, millest sõltub kvaliteet.

Hanketeate ja hankedokumentide muutmine võib toimuda enne hanketeates määratud pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtpäeva. Sellisel juhul peab pikendama pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtaega selliselt, et arvates muudetud hanketeate avaldamisest registris või muudetud hankedokumentide edastamisest oleks pakkumuste või taotluste esitamise tähtaeg võrdne vähemalt poolega RHSis sätestatud minimaalsest tähtajast. Hankija ei pea järgima eelnevas lauses sätestatud nõuet, kui muudatuse sisuks on ainult tähtaegade pikendamine või pakkumuste avamise aja muutmine. Hankija ei pea tähtaega pikendama juhul, kui muudetakse kontaktandmeid või muudel juhtudel, kui esialgsest hanketeatest ja hankedokumentidest lähtudes koostatud pakkumus ei muutu mittevastavaks või pakkuja või taotleja ei jää tehtud muudatuse tõttu kvalifitseerimata. Vajaduse tekkimisel hanketeate muutmiseks tuleb esitada registrile hanketeate muudatus ja teavitada sellest kohe kõiki pakkujaid, taotlejaid või hankedokumentid saanud isikuid. Hankedokumentide muutmiseks tuleb edastada muudetud hankedokumentid üheaegselt kõigile pakkujatele ning nendele taotlejatele ja huvitatud isikutele, kes on saanud hankedokumentid. Hankedokumentide muutmine eeldab ministri või kantsleri käskkirja muutmist, millega kinnitati hankedokumentid. Hankija peab hanketeates täpsustama, kas ta lubab alternatiivseid lahendusi või mitte. Seda võimalust saab kasutada ainult juhul, kui hankeleping sõlmitakse majanduslikult kõige soodsama pakkumise alusel. Kui hankija lubab alternatiivseid pakkumusi, siis tuleb sätestada hankedokumentides miinimumnõuded, et nad oleksid põhipakkumustega võrreldavad. Hanketeates sätestatakse kõrvaldamise alused ja kvalifitseerimise tingimused (§ 38,40,41).

NB! Need peavad olema sätestatud eraldi hankedokumentidest. Seega tuleb käskkirja ühe Lisaga kinnitada hanketeates nõutavad kõrvaldamise ja kvalifitseerimise tingimused ning

muud tingimused, mida soovitakse hanketeates avaldada. Käskkirja teise Lisaga kinnitatakse hankedokumentid. Hanketeates ja hankedokumentides olevat informatsiooni ei tohi dubleerida.

13. Tehniline kirjeldus (RHS § 32 ja 33)

Tehniline kirjeldus on hankija poolt hankelepingu eseme kirjeldamiseks vastavas valdkonnas tegutsevatele isikutele arusaadavat terminoloogiat ja täpsuse astet kasutades kehtestatud:

- ehitustööde hankelepingu esemeks olevate ehitustööde omaduste ja neile esitatavate tehniliste nõuete kogum;
- asjade või teenuste hankelepingu esemeks olevate asjade või teenuste omaduste ja oluliste tunnuste loetelu.

Tehnilise kirjelduse koostamise aluseks on kas tehniline norm, tehnilise normi puudumisel standardid RHSi §-s 33 lg 1 sätestatud järjekorras või hankelepingu eseme kasutusomaduste või funktsionaalsete nõuete kirjeldus.

Kasutusomaduste või funktsionaalsete nõuete kirjeldus peab olema piisavalt täpne hankelepingu eseme määramiseks pakkuja poolt ja hankelepingu sõlmimiseks. Kirjelduse koostamisel võib seejuures viidata standardile kui vastavuse alusele. Igale viitele standarditele tuleb lisada „ või sellega samaväärne“. Kirjelduse koostamisel ei tohi nimetada kindlat ostuallikat, protsessi, kaubamärki, patenti, tüüpi, päritolu, tootmisviisi- mis võiks anda mõnele pakujale või tootele eeliseid teiste ees või nende osaluse välistada. Kui nimetamine on hädavajalik, tuleb lisada „ või samaväärne“, lähtuda tuleb sisulistest omadustest.

Kui tehniliselt on võimalik ja asjakohane, tuleb tehnilise kirjelduse koostamisel võtta arvesse puuetega inimeste võimalikke kasutusvajadusi seoses hankelepingu esemega või koostada tehniline kirjeldus nii, et kõigil oleks võimalik hankelepingu eset kasutada.

14. Pakkumuste esitamine ja avamine (RHS § 46)

Pakkumused esitatakse kirjalikult kinnises märgistatud pakendis. Pakkumuste avamisel tuleb koostada avamise protokoll, milles märgitakse pakujate nimed, registrikoodid, pakkumuste maksumused (sh. osamaksumused, kui neid arvestatakse pakkumuste hindamisel) ning pakkumust iseloomustavate numbriliste näitajate väärtused, kui need on hindamise kriteeriumiks. Protokollis märgitakse ka, millised esitatud pakkumused ei vastanud avamisel kontrollitud asjaolude alusel hankedokumentides või pakkumuse esitamise ettepanekus sätestatule ning mittevastavuse põhjused. Pakkumuste tähtaega võib pikendada hankija kirjalikul ettepanekul, juhul kui see ettepanek on tehtud 10 päeva enne pakkumuse jõusoleku tähtaja lõppu, kui hankemenetlus ei ole selleks ajaks lõppenud. Pakkuja teavitab hankijat kirjalikult pakkumuse jõusoleku tähtaja pikendamisest või sellest keeldumisest viie tööpäeva jooksul vastava ettepaneku saamisest arvates.

NB Pakkuja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid/andmed ja pakkumus esitatakse küll ühes ümbrikus, aga eraldi köidetuna.

15. Pakkuja ja taotleja kõrvaldamine (RHS § 38)

15.1. Hankemenetlusest **peab kõrvaldama** mis tahes ajal pakkuja või taotleja:

- 1) keda on või kelle seaduslikku esindajat on kriminaal- või väärteomenetluses karistatud kuritegeliku ühenduse organiseerimise või sinna kuulumise eest või riigihangete nõuete rikkumise või kelmuse või ametialaste või rahapesualaste süütegude toimepanemise eest ja kelle karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või karistus on tema elu- või asukohariigi õigusaktide alusel kehtiv;
- 2) kes on pankrotis või likvideerimisel, kelle äritegevus on peatatud või kes on muus sellesarnases seisukorras tema asukohamaa seaduse kohaselt, välja arvatud asjade ostmisel RHS § 28 lõike 4 punktis 4 sätestatud juhul ja tingimustel;
- 3) kelle suhtes on algatatud sundlikvideerimine või muu sellesarnane menetlus tema asukohamaa seaduse kohaselt;
- 4) kellel ei ole nõuetekohaselt täidetud õigusaktidest tulenevad riiklike maksude või hankija asukoha või enda elu- või asukoha kohalike maksude või sotsiaalkindlustuse maksete tasumise kohustused või kellel on olnud maksuvõlg viimase 12 kuu jooksul enne vastava tõendi esitamist hankijale kokku rohkem kui 30 päeva vältel;
- 5) kes on samas riigihankes või ühe hankemenetluse raames osadeks jaotatud riigihanke korral sama osa suhtes esitanud ühise pakkumuse, olles ühtlasi esitanud pakkumuse üksi, esitanud mitu ühist pakkumust koos erinevate teiste ühispakkujatega või nimetanud alltöövõtjana hankelepingu täitmisel teist pakkujat;
- 6) kes on esitanud valeandmeid hankija kehtestatud nõuetele vastavuse kohta.

Punktides 1-3,5 ja 6 nimetatu kohta tuleb hankijal nõuda pakkuja või taotleja poolset kinnitust nimetatud asjaolude puudumise kohta. Punktis 4 nimetatu kohta peab hankija nõudma pakkujalt või taotlejalt Maksu- ja Tolliameti tõendite esitamist maksuvõlgade puudumise kohta. **Kusjuures nõuda tuleb kolme tõendit: Maksu- ja Tolliameti tõend riiklike maksude kohta, hankija asukohajärgne kohalike maksude tõend ja pakkuja või taotleja elu-või asukohajärgse kohalike maksude maksuhalduri tõend.**

15.2. Hankemenetlusest **võib** kõrvaldada pakkuja või taotleja:

- 1) kelle suhtes või kelle esindaja suhtes on kutse- või ametiliidu aukohtu otsusega või muul sellesarnasel alusel tõendatud raske süüline eksimus kutse- või ametialaste käitumisreeglite vastu;
- 2) kes on jätnud hankija poolt pakkuja või taotleja hankemenetlusest kõrvaldamise aluste puudumise kohta nõutud andmed või dokumendid esitamata, kui need andmed või dokumendid ei ole hankijale oluliste kulutusteta registri kaudu kättesaadavad;
- 3) kes on jätnud hankija teavitamata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolude olulisest muutumisest;
- 4) kelle pakkumuse koostamisel on osalenud isik, kes on osalenud sama riigihanke hankedokumentide koostamisel või kes on muul viisil hankijaga seotud ja sellele isikule seetõttu teadaolev info annab talle eelise teiste pakkujate ees;
- 5) kes on viimase aasta jooksul tasunud sotsiaalmaksu ja sotsiaalkindlustuse makseid töötaja kohta väiksemas summas kui 70 protsenti tema asukohariigi ja piirkonna vastava valdkonna keskmiselt palgalt töötaja kohta tasutavast sotsiaalmaksu ja sotsiaalkindlustuse maksete summast. **NB Rahandusministeerium soovib antud sätet siiski mitte kasutada.**

Punktis 15.2 nimetatud aluste kasutamiseks tuleb need eelnevalt hankedokumentides sätestada.

Pakkuja esitab hankijale kinnituse alltöövõtjate suhtes hankemenetlusest kõrvaldamise aluste puudumise kohta. Kui pakkuja soovib hankelepingu käigus alltöövõtjat vahetada, esitab ta uue alltöövõtja kohta samasuguse tõendi ja küsib hankijal nõusolekut uue alltöövõtja kaasamiseks.

16. Pakkujate kvalifitseerimine, vastavaks ja edukaks tunnistamine (RHS § 39-41)

16.1. Kvalifitseerimisel tuleb kontrollida pakkuja või taotleja majanduslikku ja finantsseisundit ning tehnilist ja kutsealast pädevust.

Kvalifitseerimise täpsed alused on kirjas RHSi § 39 -41. Kui pakkuja ei kvalifitseerita, kõrvaldatakse pakkuja edasisest menetlusest põhjendatud otsusega. Kinnitust viimase kolme aasta lepingute täitmise kohta seaduse kohaselt nõuda enam ei tule. Küll aga on hankijal alati võimalus lisaks lepingute nimekirjale vastavalt RHS § 41 lg 4 küsida vastavaid tõendeid või kinnitust. Osadeks jaotatud hankel on võib hankija sätestada igale osale eraldi kvalifitseerimise tingimused, mis tuleb eelnevalt sätestada hanketeates ning teostada iga osa kohta ka eraldi kontroll.

16.2. Vastavaks tunnistatakse pakkumus, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid hanketeates või hankedokumentides esitatud tingimustest. Kui pakkumust ei tunnistata vastavaks, tuleb teha kirjalik motiveeritud tagasilükkamise otsus. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, kui pakkumus ei vasta hanketeates või hankedokumentides sätestatud tingimustele. Samuti lükkab hankija pakkumuse tagasi kui hankija ei ole pakkumuses näidanud kavandatavaid alltöövõtjaid koos selle planeeritud mahuga.

16.3. Hankija hindab vastavaks tunnistatud pakkumusi. Pakkumuse hindamisel arvestab hankija hanketeates, hankedokumentides või pakkumuse esitamise ettepanekus sätestatud pakkumuste hindamise kriteeriume. Kui hankija **sõlmib hankelepingu majanduslikult soodsaima** pakkumuse alusel, hindab ta pakkumusi vastavalt hanketeates või hankedokumentides nimetatud hankelepingu esemega seotud pakkumuste hindamise kriteeriumidele omistatud suhtelisele osakaalule. Hankija tunnistab põhjendatud kirjaliku otsusega edukaks pakkumuste hindamise kriteeriumide kohaselt **kõige soodsama pakkumuse**.

Kui hankija sõlmib hankelepingu madalaima hinnaga pakkumuse alusel, hindab ta pakkumusi lähtuvalt nende maksumusest ja tunnistab kirjaliku otsusega edukaks kõige madalama hinnaga pakkumuse.

Hankija võib vormistada punktides 15.1 – 15.3 nimetatud otsused eraldi või koos ühes käskkirjas. (kvalifitseerimine, vastavaks tunnistamine, edukaks tunnistamine). Samuti võib vormistada punktides 15.2 ja 15.3 nimetatud otsused ühe käskkirjaga.

17. Otsustest teavitamine (RHS § 54)

Hankija esitab pakkujale või taotlejale viivitamata, kuid mitte hiljem kui kolme tööpäeva jooksul kirjaliku teate:

- a) kõrvaldamise otsusest;
- b) kvalifitseerimise otsusest/kvalifitseerimata jätmise otsusest;
- c) pakkumuste tagasilükkamise otsusest;
- d) hankemenetluse jätkamise otsusest väljakuulutamisetähtaajade tähtsustamisega menetlusega,
- e) pakkumuse vastavaks tunnistamise otsusest;
- f) pakkumuse edukaks tunnistamise otsusest.

koos pakkujate või taotlejate nimedega, kelle või kelle pakkumuse suhtes vastav otsus tehti, samuti põhjustest, miks otsustati hankeleping jätta sõlmimata või hankemenetlust uuesti alustada.

Nimetatud kohustusest võib kõrvale kalduda juhul kui hankija esitab eelnimetatud teabe korraga viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul pakkumuse edukaks tunnistamise või otsuse, mis on hankemenetluse lõppemise aluseks tegemisest arvates ning see võimalus on

eelnevalt hankija poolt hankedokumentides sätestatud. Teabe võib edastada käskkirja koopia või pdf-i elektrooniliselt.

Teade või muu info esitamine võib toimuda posti, faksi, kättetoimetamise või e-posti teel. Teade loetakse õigeaegselt esitatuks, kui see on nõuetekohaselt **välja saadetud** teate esitamiseks sätestatud tähtaja jooksul.

NB Pakkujate või taotlejate **nõudmisel** esitab hankija kirjalikult kolme tööpäeva jooksul taotluse saamisest:

- 1) pakkujale või taotlejale **tema** kvalifitseerimata jätmise põhjused;
- 2) pakkujale **tema** tagasilükkamise põhjused;
- 3) iga vastavaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkujale edukat pakkumust iseloomustavad andmed ja selle eelised **tema** pakkumusega võrreldes ning edukaks pakkujaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkuja või pakkujate nimed.

Pakkujale või taotlejale ei tohi edastada informatsiooni protokollist, mis puudutab teiste pakkujate kohta tehtud otsuseid. **Seega tuleks edastada väljavõtte protokollist.**

18. Hankeleping ja selle muutmine (RHS § 4, § 69)

Hankeleping on riigihanke tulemusena ühe või mitme hankija poolt ühe või mitme isikuga sõlmitud vastastikuste varaliste kohustustega leping, mille esemeks on asjad, teenused või ehitustööd. Hankelepingule kohaldatakse õigusaktides vastava lepingu liigi kohta sätestatud.

Hankija ei või anda nõustumust hankelepingu sõlmimiseks **enne 14 päeva möödumist** pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kohta teate edastamisest arvates, **v.a:**

- **väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetluse korral või**
- **juhul, kui muud liiki hankemenetluse tulemusena esitas pakkumuse ainult üks pakkuja.**

Enne nimetatud tähtaaja möödumist sõlmitud hankeleping on tühine.

Hankeleping on ka tühine, kui see on sõlmitud enne vaidlustuse lahendamist.

Hankija võib sõlmitud hankelepingu muuta vaid juhul, kui:

- muutmise tingivad objektiivsed asjaolud, mida ei olnud hankijal võimalik ette näha
- JA**
- hankelepingu muutmata jätmise korral satuks täielikult või olulises osas ohtu hankelepinguga taotletud eesmärgi saavutamise.

NB Mõlemad tingimused peavad olema täidetud.

Kui muutmisega taotletavat eesmärki on võimalik saavutada uue hankelepingu sõlmimisega, tuleb korraldada uus riigihange.

19. Raamleping (RHS § 7, § 70-71)

Raamleping on riigihanke tulemusena ühe või mitme hankija poolt ühe või mitme isikuga sõlmitud leping, millega kehtestatakse lepingu kehtivusaja vältel selle alusel sõlmitavaid hankelepinguid reguleerivad tingimused eelkõige kas hinna või hinna ja ettenähtud koguste või mahtude kohta.

Raamleping sõlmitakse samas korras korraldatava hankemenetluse tulemusena nagu kõik muud tavalised hankelepingud. Raamlepingu võib sõlmida üldjuhul kuni neljaks aastaks. Sellest pikem tähtaeg on lubatud vaid juhul kui see on raamlepingu esemest objektiivselt vajalik ja põhjendatud. Pakkumused, millele hankija annab nõustumuse raamlepingu sõlmimiseks valitakse välja vastavalt RHS § 50 sätestatud pakkumuse hindamise korrale paremusjärjestuse alusel. Raamleping tuleks võimaluse korral sõlmida vähemalt kolme pakkujaga.

Kui raamlepingu alusel sõlmitud hankelepingu alusel sõlmitud hankelepingute tingimused erinevad raamlepingus sätestatust, peavad hankelepingu tingimused olema hankija jaoks soodsamad, eelkõige võib ühikumaksumus olla madalam raamlepingus sätestatust.

Kui raamlepingus, mille hankija on sõlminud rohkem kui ühe pakkujaga, on sätestatud kõik selle alusel sõlmitavate hankelepingute tingimused sõlmitakse hankelepingud raamlepingus sätestatud tingimustel (RHS § 71 lg 3).

Kui raamlepingus, mille hankija on sõlminud rohkem kui ühe pakkujaga, ei ole sätestatud kõik selle alusel sõlmitavate hankelepingute sõlmimise tingimused, sõlmib hankija raamlepingu alusel hankelepinguid järgmise korra kohaselt:

- 1) hankija peab kirjalikus vormis või protokollituna läbirääkimisi kõigi raamlepingu poolteks olevate pakkujatega;
- 2) hankija annab raamlepingu poolteks olevatele pakkujatele mõistliku tähtaja esitada pakkumusi raamlepingu alusel hankelepingu sõlmimiseks, arvestades hankelepingu eseme keerukust ja pakkumuste esitamiseks vajalikku aega;
- 3) hankelepingu poolteks olevad pakkujad esitavad hankijale kirjalikus vormis pakkumused, mille sisu on punktis 2 nimetatud tähtaja möödumiseni konfidentsiaalne;
- 4) hankija sõlmib raamlepingu alusel hankelepingu pakkujaga, kes on raamlepingus sätestatud hankelepingute sõlmimise tingimuste kohaselt esitanud soodsaima pakkumuse (RHS § 71 lg 4).

Hankija peab teavitama peale raamlepingu alusel sõlmitud hankelepingu sõlmimist teisi raamlepingu osapooli viivitamata, kuid mitte hiljem kui kolme tööpäeva jooksul alates hankelepingu sõlmimisest.

20. Riigihanke aruanne ja selle lisa (RHS § 37)

Hankija esitab riigihangete registrile 10 päeva jooksul peale hankemenetluse lõppemist riigihangete registri veebilehe kaudu riigihanke aruande.

Hankija esitab pärast **hankelepingu või raamlepingu lõppemist riigihanke aruande lisa**, kus märgitakse järgmised andmed:

- 1) hankelepingus tehtud muudatused koos muudatuste põhjendusega ja hankelepingu täitmise olulised erinevused võrreldes hankelepingus sätestatuga, eelkõige hankelepingu rikkumine või ennetähtaegne lõpetamine,
- 2) allhankelepingute alusel hankelepingu vahetus täitmises osalenud olulisemad alltöövõtjad koos nende tehtud soorituse kirjelduse või allhankelepingu maksumusega või
- 3) raamlepingu alusel sõlmitud hankelepingute maksumused või nende alusel tehtud soorituste kirjeldused.

21. Erisused rahvusvahelise piirmääraga võrdsetel ja seda ületavatel riigihangetel

Kui hankelepingu maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda on hankija kohustatud korraldama hankemenetluse üldjuhul kas avatud või piiratud hankemenetlusena. Võistleva dialoogi (RHS § 26 lg 2), väljakuulutamisega läbirääkimistega (RHS § 27 lg 2) ja väljakuulutamiseta läbirääkimistega (RHS § 28 lg 2,4,5,6) hankemenetluse kasutamine on lubatud vaid RHSis sätestatud juhtudel. Ka tähtajad pakkumuste ja taotluste esitamiseks on pikemad kui alla rahvusvahelise piirmäära jäävatel hangetel.

Osadeks jaotatud riigihanke iga osa kohta hankelepingu sõlmimisel kohaldatakse kõigi osade summeeritud eeldatava maksumusega hankelepingu sõlmimisele kohaldatavat korda.

Kui aga osadeks jaotatava riigihanke kõigi osade summeeritud eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda, võib hankija kalduda kõrvale eelnevas lauses

sätetatud nõuetest ja kohaldada mõne osa suhtes hankelepingute sõlmimisel vastava osa eeldatava maksumusega hankelepingu sõlmimise korda, eeldusel et nende osade kogumaksumus ei ületa 20 protsenti kogu riigihanke eeldatavast maksumusest ja iga sellise osa maksumus ilma käibemaksuta on:

- 1) asjade või teenuste hankelepingute korral alla 80 000 euro;
- 2) ehitustööde hankelepingute korral alla 1 miljoni euro.

Kui hankelepingu eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda, **peab hankija kvalifitseerimise tingimusena hanketeates muu hulgas alati nõudma :**

- 1) kuni viimase viie aasta jooksul tehtud hankija määratletud tunnustele vastavate ehitustööde nimekiri, milles kajastub olulisemate ehitustööde, sealhulgas otstarbekuse ja olemasolu korral riigihanke teel tellitud ehitustööde maksumus, tegemise aeg ja koht ning tõendid selle kohta, et need ehitustööd tehti sõlmitud lepingute ja hea tava kohaselt;
- 2) olulisemate, kuni viimase kolme aasta jooksul täidetud hankija poolt määratletud tunnustele vastavate asjade müügi või teenuste osutamise lepingute, sealhulgas otstarbekuse ja olemasolu korral asjade või teenuste hankelepingute nimekiri koos nende maksumuse, sõlmimise kuupäevade ja infoga teiste lepingupoolte kohta.

22. Vastutus

Sotsiaalministeeriumi vastutus RHS §111 alusel

Riigihanke korraldamise nõuete järgimise rikkumiste eest:

- 1) rikkumised, mis toovad kaasa hankemenetluse kehtetuks tunnistamise Riigihanget Ameti poolt või hankija enda poolt Riigihangete Ameti ettekirjutuse alusel;
- 2) konfidentsiaalsusnõuete rikkumine hankija poolt;
- 3) RHSis sätestatud nõuete rikkumine hanketeates, hankedokumentides või pakkumuse esitamise ettepanekus tehnilise kirjelduse, pakkujate või taotlejate kvalifitseerimise tingimuste või pakkumuste hindamise kriteeriumide esitamise osas, kui viidatud rikkumine ei võimalda hankemenetlust lõpule viia ja hankelepingut sõlmida;
- 4) taotleja või pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamata jätmine, kui RHSis on sätestatud vastav kohustus ja hankijale on teada kohustusliku kõrvaldamise aluse esinemine taotleja või pakkuja suhtes;
- 5) hankelepingu sõlmimine või juba sõlmitud hankelepingu muutmine RHSis sätestatud nõudeid rikkudes;
- 6) hankemenetluse liigi valimine RHSis sätestatud nõudeid rikkudes;
- 7) hankemenetluse korraldamine ilma kindla kavatsuseta sõlmida hankeleping;

karistatakse juriidilist isikut **rahatrahviga 20 000 kuni 50 000 krooni.**

Eelpool nimetatud rikkumiste eest karistatakse juriidilist isikut rahatrahviga 10 000 kuni 20 000 krooni.

Lisaks RHSile on vastutus sätestatud karistusseadustiku §-s 300:

Riigihangete konkursil ühele osalejatest põhjendamatute soodustingimuste või eeliste loomise või muul viisil riigihangete teostamise nõuete rikkumise eest, kui sellega on tekitatud oluline varaline kahju, karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

Pakkuja või taotleja vastutus (RHS § 112 ja 113)

Pakkumuse esitamise eest ilma kindla kavatsuseta sõlmida hankeleping, karistatakse füüsilist isikut kuni 200 trahviühiku ulatuses ja juriidilist isikut kuni 30 000 kroonise rahatrahviga.

Pakkuja või taotleja poolt hankemenetluses valeandmete esitamise eest karistatakse füüsilist isikut kuni 200 trahviühiku ulatuses ja juriidilist isikut kuni 30 000 kroonise rahatrahviga.

23. Rakendussätted

Enne 1. maid 2007 alustatud hankemenetlustele kohaldatakse Sotsiaalministri 14. mai 2004. aasta käskkirjaga nr 199 kinnitatud „Sotsiaalministeeriumi riigihangete korraldamise protseduureegleid“.